

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-4-15
Karar Sayısı : 14-16/295-126
Karar Tarihi : 30.04.2014

(Muafiyet)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN

B. RAPORTÖRLER: Dr. Hakan BİLİR, Gülçin DERE, İbrahim Ethem SEZER

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Efser Zeynep ERGÜN, Av. Sibel Yılmaz ATİK,
Av. Ceren GÖRMÜŞ
Büyükdere Cad. No:127 Astoria A Kule K:6-24-26-27
Esentepe/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından hızlı tamir zinciri olarak faaliyet gösterecek franchise sistemi kurulmasına yönelik franchise sözleşmeleri ile bu kapsamda imzalanması planlanan tedarik sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 05.03.2014 tarihinde giren başvuru üzerine düzenlenen 22.04.2014 tarih ve 2014-4-15/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; bildirim konusu sözleşmeye, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen şartları taşıması nedeniyle, beş yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasının uygun olacağı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "akü yenileme pazarı"; ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. İnceleme ve Değerlendirme

- (5) Bildirimde, Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (BRİSA) ile Karat Güç Sistemleri San. ve Tic. A.Ş. (KARAT) arasında akü tedariki için imzalanan "Satış ve Pazarlama Sözleşmesi" ile Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (BRİSA) ve Otopratik/Propratik noktaları arasında ayrı ayrı imzalanan "Otopratik/Propratik Franchise Sözleşmeleri"ne bireysel muafiyet tanınması talep edilmektedir.

G.2.1. BRİSA ile KARAT Arasında İmzalanan Satış ve Pazarlama Sözleşmesi

G.2.1.1. Menfi Tespit

- (6) BRİSA ve Energizer markalı akülerin Türkiye'de yetkili distribütörü KARAT arasında Energizer markalı akülerin tedariki konusunda Satış ve Pazarlama Sözleşmesi imzalanmıştır. BRİSA tedarik ettiği söz konusu aküleri OtoPratik ve ProPratik noktaları vasıtasıyla satmayı planlamaktadır. BRİSA, bu sözleşme ile Energizer markalı aküler için Türkiye'de yenileme pazarına satış ve pazarlama konusunda "tek yetkili satıcı" olarak atanmıştır. KARAT ise söz konusu pazarda Energizer markalı akü satışı yapmayacaktır. KARAT yenileme pazarına Energizer markalı akü dışında Johson Control¹ bünyesinde yer alan Varta, Optima, Freedom, Safa markalı aküleri satabilecekken bunun yanına otomobil üreticilerine ise Energizer markalı aküler de dahil olmak üzere yeni akü satışı yapabilecektir. Anılan sözleşme ile KARAT'a rekabet hukuku bağlamında tek elden sağlama yükümlülüğü getirildiği anlaşılmaktadır. Buna göre, dikey nitelikteki söz konusu

¹ Johnson Controls, KARAT'ın (.....) oranında hissedarlık hakkına sahiptir.

14-16/295-126

rekabet kısıtlaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık ihtiva eden Satış ve Pazarlama Sözleşmesine menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

G.2.1.2. Grup Muafiyeti

- (7) Satış ve Pazarlama Sözleşmesi, 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesi kapsamında, konusu yedek parça olan akü tedarigi için yapılmış bir dikey anlaşmadır.
- (8) 2005/4 sayılı Tebliğ anlamında tek elden sağlama yükümlülüğü öngören anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabilmeleri için, ilgili Tebliğ'in "Muafiyetin Genel Koşulları" başlıklı 4. maddesinde belirtildiği üzere alıcının anlaşma konusu malları ve hizmetleri aldığı ilgili pazardaki pazar payının %30'u geçmemesi gerekmektedir. BRİSA'nın halihazırda akü yenileme pazarında (.....). Bu bağlamda BRİSA pazar payı şartını sağlamaktadır. Ancak aynı Tebliğ'in "Muafiyetin Genel Koşulları" başlıklı 4. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci bendinde, Tebliğ kapsamındaki anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabilmesi için en az 5 yıl süreli olması gerektiği düzenlenmiş, aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise anlaşmadan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak taraflar arasında ortaya çıkacak uyuşmazlıkları tarafların mahkemeye başvuru hakkına hanel gelmeksizin bağımsız bir hakeme veya uzmana götürme hakkının tanınması gerekliliğine yer verilmiştir. BRİSA ile KARAT arasında imzalanan sözleşmeye bakıldığında ise sözleşme süresinin 2 yıl olarak düzenlendiği ve taraflara anlaşmadan kaynaklanacak uyuşmazlıkların çözümünde bağımsız bir hakeme veya uzmana başvurma konusunda herhangi bir düzenleme getirilmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle taraflar arasında yer alan Satış ve Pazarlama Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Tebliğin öngördüğü grup muafiyetinden yararlanamayacağı değerlendirilmektedir.

G.2.1.3. Bireysel Muafiyet

- (9) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca, herhangi bir rekabet kısıtlamasına bireysel muafiyet tanınması için iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir. Bu hallerden birinin dahi karşılanmaması halinde, bireysel muafiyet tanınması mümkün olmayacaktır.

- Malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması

- (10) Söz konusu tedarik anlaşması ile akü yenileme pazarında gelişme ve iyileşmelerin yaşanacağı anlaşılmaktadır. Şöyle ki Satış ve Pazarlama Sözleşmesi ile BRİSA, Energizer markalı akülerin Türkiye'deki yenileme pazarına satış ve pazarlanması konusunda tek yetkili satıcı olarak atanmıştır. Böylece Energizer markalı akülerin Türkiye pazarında daha kolay tanınması ve dağıtımının yapılması Türkiye'de yerleşik firma olan BRİSA'nın dağıtım kanalı aracılığıyla mümkün olabilecektir. Bu sayede Energizer pazardaki rekabete katkı sağlayabilecektir.

- Tüketicinin bundan yarar sağlaması

- (11) Yukarıda da değinildiği üzere, söz konusu anlaşma ile Energizer markası piyasada yerleşik olan firmalara alternatif bir marka olarak rekabetçi bir baskı yaratabilecektir. Önemli bir dağıtım kanalındaki ürün çeşitliliğinde meydana gelecek artış tüketicinin faydasına olacaktır.

- İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

- (12) BRİSA ile KARAT arasında akdedilen tedarik anlaşması esas olarak akü yenileme pazarında sonuç doğuracaktır. Bu sebeple bireysel muafiyet incelemesinin bu koşulunu değerlendirirken Türkiye'deki akü yenileme pazarındaki durumun nasıl etkileneceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

- (13) Dosya mevcudu bilgilere göre, Energizer markalı akülerin akü yenileme pazarındaki payı 2012 yılı için (.....) oranındadır. Öte yandan, pazarda yüksek paya sahip önemli

14-16/295-126

oyuncuların varlığı devam edecektir. Bu çerçevede, bildirim konu tedarik anlaşması ile akü yenileme pazarında rekabetin önemli ölçüde azaltılmadığı anlaşılmıştır.

- Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

- (14) BRİSA ile KARAT arasında imzalan akü tedarik anlaşmasında tek elden sağlama yükümlülüğü dışında herhangi bir rekabet kısıtlaması tespit edilmemiştir. Bu nedenle taraflar arasında imzalanan anlaşmayla ortaya çıkan rekabet kısıtlamasının zorunlu olandan daha fazla olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (15) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde, BRİSA ve KARAT arasında imzalanan Satış ve Pazarlama Sözleşmesi'ne uzatmalar da dikkate alınarak 5 yıl süresince bireysel muafiyet tanınması gerektiği kanaatine varılmıştır.

G.2.2. BRİSA ile OtoPratik/ProPratik Noktaları Arasında İmzalanan Franchise Sözleşmeleri

- (16) Otopratik/Propratik Franchise Sözleşmeleri niteliği bakımından, bir hizmet ya da ürün tedarikçisi firma ile pazara ürünü sunan bir dağıtım kanalının üyeleri arasındaki ilişkileri düzenleyen bir franchise anlaşmasıdır. BRİSA binek ve hafif ticari araçlar ile ağır ticari araçların hızlı bakım ve onarımı hizmetlerinde faaliyet göstermek üzere bir sistem kurmayı planlamaktadır. Bu kapsamda BRİSA, binek ve hafif ticari araçların bakım ve onarımını yapmasını planladığı OtoPratik noktaları ve ağır ticari araçların bakım ve onarımını yapmasını planladığı ProPratik noktaları ile sözleşme imzalayacaktır. BRİSA tarafından; franchise alan şirketlere, söz konusu anlaşma çerçevesinde, Otopratik/Propratik metodu² ile tesislerde yeni lastik satışı, kaplama lastik satışı, akü, yağ, filtre, silecek, cam suyu, klima gazı, fren, balata bakımı ve değişimi ile periyodik bakım hizmetleri, filo ve perakende kanalda satış artırma yöntemleri hususlarında münhasır olmayan bir hak tanınmaktadır. Franchise sistemi BRİSA'nın kendi bayileriyle birlikte söz konusu sisteme dahil olmak isteyen tüm teşebbüslere açıktır.
- (17) BRİSA oluşturduğu franchise sisteminin devamlılığı ve yeknesaklığını sağlamak için hem belirli ürün gruplarında tedarikçilerle tedarik sözleşmeleri imzalamayı planlamakta (*halihazırda sadece Energizer marka akü için Energizer markalı akülerin tek yetkili distribütörü KARAT firmasıyla akü tedarik sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmeye göre BRİSA Türkiye'de Energizer markalı akülerin yenileme pazarında tek yetkili satıcısı haline gelmektedir*) hem de franchise alan teşebbüslerin Otopratik/Propratik metodu çerçevesinde yürüteceği tüm hizmetlerde sadece Otopratik/Propratik ekipmanlarını³, ürünlerini⁴ ve BRİSA tarafından onaylanmış ürün ve malzemeleri kullanmalarını yükümlülük olarak getirmektedir. Halihazırda Energizer marka aküler için getirilen bu yükümlüğün ileriki dönemlerde franchise sözleşmelerinin eki olan ürün listesinde yer alan ürünler (*silecek, motor yağları, yakıt, hava, polen filtreleri, fren balatası, amortisör, buji ve ateşleme sistemi aksesuar, jant, klima gazı, cam suyu, antifriz, mekanik sıvılar*) için de getirilmesi planlanmaktadır. Söz konusu yükümlülük BRİSA'nın faaliyet alanı olan lastik ürün grubunu kapsamamaktadır. BRİSA'nın franchise sistemi içerisinde kullanılacak diğer ürünlerde bir üretim faaliyeti bulunmamaktadır.

G.2.2.1. Menfi Tespit

- (18) Anılan sözleşmede yer alan yükümlülükler rekabet hukuku açısından değerlendirildiğinde Sözleşme'nin 1.5., 3.(d), 6.b(i) maddelerinde yer alan düzenlemelerin firmaların bağımsız olarak ticari karar alabilmelerini engelleyecek nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği ve rekabet kısıtlamasına yol açtığı görülmektedir. Aynı şekilde Sözleşme'nin 1.6. maddesi de, franchise alan firmaların özgürce ticari karar almalarını engelleyecek nitelikte rekabet kısıtlaması yaratmaktadır.

² (.....)

³ (.....)

⁴ (.....)

14-16/295-126

- (19) Bu nedenlerle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bağlamında rekabet kısıtlamaları içeren franchise sözleşmelerine Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

G.2.2.2. Grup Muafiyeti

- (20) Taraflar arasında imzalanan franchise anlaşmaları 2005/4 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesi anlamında dikey sınırlamalar içeren dikey anlaşmalardır. Zira söz konusu anlaşmaların konusu motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetleri ile yedek parça alım ve satımını içermektedir. Bu çerçevede, ilgili franchise anlaşmalarının 2005/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu tespit yapılmasında franchise anlaşmalarının aşağıdaki hükümleri dikkate alınmıştır. Sözleşmeler'in;
- 1.5. maddesinde; franchise alanın ProPratik tesisinde kalibrasyonu ve bakımları tam olarak yapılmış ekipman kullanmakla yükümlü olduğu, ProPratik metodu kapsamında yürüteceği tüm işlerde sadece ProPratik ekipmanını, ProPratik ürünlerini ve 3.(d) maddesi uyarınca Brisa tarafından onaylanmış malzemeleri kullanabileceği; bu çerçevede, ProPratik tesisinde kullanılacak tüm ekipmanların ve ürünlerin Brisa tarafından temin edileceği veya Brisa onaylı tedarikçilerden alınacağı düzenlenmiş,
 - 1.6. maddesinde; franchise alan firmaların, ProPratik Ekipmanını ve ProPratik Ürünlerini, franchise sözleşmesinin konusu işler dışında bir amaçla kullanamaması ve 7(a) maddesinde; sözleşmenin yenilenmesi talebinin 5 yıl dolmadan en geç 6 ay öncesine kadar bildirilmesi gerektiği düzenlenmiş,
 - 3.(d) maddesinde franchise alanın, sözleşme kapsamında sadece ProPratik ekipmanını ve ProPratik ürünlerini kullanmayı ve Brisa'nın önceden alınmış yazılı izni olmaksızın başka ekipman veya ürün kullanmamayı kabul ettiği düzenlenmiş,
 - 7.(b) maddesinde; sözleşmenin feshinin gerekçeleri belirtilerek yazılı olarak yapılması öngörülmüş,
 - 7.(c) maddesinde; sözleşmeden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesiyle ilgili olarak taraflar arasında doğacak uyuşmazlıklarda tarafların ilgili uyuşmazlığı mahkemelere başvurma haklarına hanel gelmeksizin bağımsız hakeme veya uzmana götürme hakları tanınmış,
 - 6.b(i) maddesinde; sözleşmenin süresi boyunca Şirket, ProPratik Tesisinde ProPratik Metodu dışında herhangi bir faaliyette bulunmayacağı ve ProPratik Ürünleri dışında herhangi bir ürün satmayacağı düzenlenmiş,
 - 6.b(iv) maddesinde; franchise alan firmaların sistemde bulunan ve kendi seçtiği başka bir firmaya franchise hakkını devredebilme serbestisi düzenlenmiştir.
- (21) Franchise sözleşmelerinde yer alan düzenlemelere bakıldığında 2005/4 sayılı Tebliğ'in "Muafiyetin Genel Koşulları" başlıklı 4. maddesinde öngörülen şartların sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte franchise anlaşmalarının; franchise alan firmaların ProPratik ekipmanını ve ProPratik ürünlerini, franchise sözleşmesinin konusu işler dışında bir amaçla kullanamamasına yönelik 1.6. maddesinin ayrıca açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. 2005/4 sayılı Tebliğ'in "Anlaşmaları Grup Muafiyet Kapsamı Dışını Çıkaran Sınırlamalar" başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde, "Seçici dağıtım sistemi üyelerinin, motorlu taşıtların yedek parçalarını, bu parçaları motorlu araçların bakım ve onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanması" dikey anlaşmaların tamamını 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında öngörülen muafiyetin dışına çıkaran bir yasak olarak öngörülmüştür. Bu açıdan franchise anlaşmalarının 1.6. maddesinin 2005/4 sayılı Tebliğ'in bu düzenlemesi ile beraber yorumlanması gerekmektedir. Konu hakkında BRİSA temsilcilerinin göndermiş olduğu cevap yazısında; BRİSA'nın franchise alan OtoPratik/ProPratik noktalarının OtoPratik/ProPratik ürünlerini bakım ve onarım hizmetlerinde kullanılması şartıyla üçüncü kişilere satışı konusunda herhangi bir müdahalesinin olmayacağı belirtilmiştir. Bu sebeple franchise anlaşmalarının 1.6.

14-16/295-126

maddesinin 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5/1/h bendi ile uyumlu olduğu değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu açıdan sözleşme hükümlerinin, 1.5, 3.(d), 6.b(i) maddeleri ile getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü dışında grup muafiyeti koşullarına uygun olduğu görülmektedir. Söz konusu düzenlemeler firmaların bağımsız olarak ticari karar alabilmelerini engelleyecek nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içermektedir.

- (22) Sonuç olarak, bildirim konu franchise sözleşmelerinde yer alan rekabet etmeme yükümlülükleri 2005/4 sayılı Tebliğ'in "Özel Hükümler" başlıklı 6. maddesi çerçevesinde grup muafiyetinden yararlanamamaktadır.

G.2.2.2. Bireysel Muafiyet

- Malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması

- (23) Motorlu taşıtlar sektöründe, motorlu taşıtların bakım ve onarımı alanında hem yetkili servisler hem de bağımsız servisler faaliyet göstermektedir. Dosya mevcudu bilgilere göre, söz konusu pazarda yaklaşık (.....). Bağımsız servisler ise bağımsız tamirciler ve hızlı-tamir zincirlerinden (*fast-fit chains*) oluşmaktadır. Bağımsız servislerin sisteme dahil edilmesi satış sonrası hizmetlerde rekabetin tesis edilmesi bakımından önemli bir gelişmedir. Bakım ve onarım pazarında rekabetin tesis edilmesinin bir yolu da bağımsız servislerin bakım ve onarım pazarına girişlerini kolaylaştırmaktır. Nitekim bağımsız servislerin yetkili servislerle rekabet edebilmelerini sağlamak için 2005/4 sayılı Tebliğ'de bağımsız servislerin bakım ve onarıma ilişkin teknik bilgi, cihaz ve eğitim taleplerinin motorlu araç üreticileri tarafından karşılanması yükümlülüğü getirilerek bağımsız servislerin yetkili servislerle olan rekabetine önem verilmiştir. Başvuru konusu işlem bakımından söz konusu koşul incelendiğinde, satış sonrası hizmetler ve yedek parça pazarları bakımından gelişmeler ortaya çıkabilecektir. Bağımsız tamirciler, belli bir marka konusunda uzmanlaşan ve teknik ekipman bakımından yeterli teşebbüsler olabildiği gibi, birçok markaya birden hizmet veren teşebbüsleri de içermektedir. Birden çok markaya hizmet veren; ancak güçlü marka imajlarına sahip olan hızlı-tamir zincirlerinin özelliği, sınırlı ve rutin bakım işlerini hızlı ve ucuz fiyatlarla vermeleridir. Motorlu taşıtların garanti sürelerinin sona ermesinden sonraki dönemde, yetkili servislerle, bağımsız tamirciler ve son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan "hızlı-tamir" zincirleri rekabet etmektedir. Hızlı tamir zincirlerinin kurulması ve yaygınlaşması, satış sonrası otomobil bakım ve onarım hizmetleri pazarı ile yedek parça satış pazarlarındaki rekabet düzeyini artırarak, sektörde genel bir iyileşme sağlama potansiyeline sahiptir. Bu çerçevede sistemin devamlılığının pazardaki rekabetin artmasında ve gelişmesinde önemli bir role sahip olacağı anlaşılmaktadır.
- (24) BRİSA tarafından franchise alan firmalara getirilmek istenen rekabet etmeme yükümlülükleri franchise sisteminin doğasında olan sınırlamalardır. Franchise sistemlerinde sistemin bütünlüğünü, yeknesaklığı ve standardizasyonunu sağlama adına franchise veren firmaların rekabet etmeme yükümlülükleri getirdikleri görülmektedir. Franchise sisteminin hızlı bakım ve onarım noktaları, bağımsız tamircilerin eksik noktaları olan marka imajı vs. gibi noktalara yoğunlaşarak güvenilir bir marka altında tüketicilere sınırlı ve rutin bakım hizmetlerini hızlı bir şekilde, yetkili servislere nazaran daha uygun fiyatlarla vererek, yetkili servislere alternatif oluşturabilecektir. Bu çerçevede, hızlı tamir zincirlerinin kurulması ve yaygınlaşması, satış sonrası otomobil bakım ve onarım hizmetleri pazarı ile yedek parça satış pazarındaki rekabet düzeyini artırarak, sektörde genel bir iyileşme sağlama potansiyeline sahiptir.
- (25) Buna göre, BRİSA tarafından kurulacak hızlı bakım ve onarıma ilişkin franchise sistemi, yetkili servislere alternatif bakım ve onarım hizmetleri sağlayarak, bakım ve onarım hizmetleri pazarında rekabetin artmasına sebep olacaktır. Ayrıca, halihazırda ağır ticari vasıtalara yönelik hızlı bakım ve onarım hizmeti sunan herhangi bir teşebbüs olmadığı dikkate alındığında, BRİSA tarafından ProPratik noktaları ile bu alanda ilk girişimin başlatılacak olması da ağır ticari vasıtaların bakım ve onarımı alanında ekonomik iyileşme

14-16/295-126

sağlayacaktır.

- (26) Yukarıda açıklanan nedenlerle, BRİSA tarafından kurulması planlanan franchise sistemi ile OtoPratik/ProPratik noktalarına her ne kadar rekabet etmeme yükümlülüğü getirilse dahi motorlu taşıtların bakım ve onarımı hizmetleri pazarında hızlı bakım ve onarım noktalarının yetkili servisler ve bağımsız servislere alternatif oluşturarak pazardaki rekabeti arttıracığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu sebeple bireysel muafiyete ilişkin ilk koşulun gerçekleştirildiği değerlendirilmektedir.

- Tüketicinin bundan yarar sağlaması

- (27) BRİSA tarafından rekabet etmeme yükümlülükleri aracılığıyla kurulması planlanan franchise sistemi ile binek ve hafif ticari araçlar ve ağır ticari araçlar için hızlı bakım ve onarım hizmeti verilmesi planlanmaktadır. Yukarıda da ifade edildiği üzere OtoPratik ve ProPratik noktalarının faaliyete geçmesi ile bakım ve onarım hizmetleri pazarında yetkili servislere alternatif oluşturabilecek teşebbüslerin pazara girmesi sağlanacaktır. Bu şekilde ortaya çıkacak rekabet artışı ise tüketiciye ürün çeşitliliği ve fiyatlar seviyesinde düşüş olarak yansıtacaktır.
- (28) ProPratik noktaları Türkiye’de ilk kez ağır ticari araçlar için hızlı bakım ve onarım noktaları olarak devreye girecek, böylece ağır ticari araçların bakım ve onarımında menfaat sahibi tüketiciler yeni bir bakım ve onarım hizmet sağlayıcısı kazanacaklardır.
- (29) Yukarıda açıklanan sebeplere ilaveten tüketicilerin elektrik arızaları, yağ bakımı, lastik veya akü değişimi gibi hizmetleri bir arada alabilmesi için yetkili servisleri tercih etmeleri veya bağımsız servislerden söz konusu hizmetleri ayrı ayrı olarak almaları gerekmektedir. BRİSA tarafından kurulan franchise sistemi ile OtoPratik/ProPratik noktaları söz konusu hizmetleri tek çatıda tek bir marka altında sunarak tüketicilerin işlem maliyetlerini de düşürecektir.
- (30) Sonuç olarak rekabet etmeme yükümlülüğü getirilerek kurulması planlanan franchise sistemi ile tüketiciler bakım ve onarım hizmetlerini daha hızlı, daha ucuz fiyatlarla ve güvenli olarak temin edeceklerdir. Açıklanan sebeplerle somut olayda tüketici yararının gerçekleşeceği sonucuna ulaşılmıştır.

- İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

- (31) BRİSA tarafından kurulması planlanan franchise sistemi ile franchise alan firmalara ProPratik ürünleri için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmiş ve ProPratik ürünleri dışında herhangi bir ürünün BRİSA’dan önceden yazılı izin alınmadan kullanılması yasaklanmıştır. BRİSA tarafından getirilen söz konusu rekabet etmeme yükümlülüğü esas olarak bakım ve onarım hizmetleri pazarında sonuçlar meydana getirecektir. Bu açıdan bakıldığında muafiyetin bu koşulunun değerlendirilmesinde bakım ve onarım hizmetleri pazarında meydana gelebilecek rekabeti kısıtlayıcı etkilere yakından bakılması gerekir.
- (32) OtoPratik/ProPratik noktalarının satış sonrası bakım ve onarım hizmetleri pazarındaki pazar payı Bildirim Formunda 2013 yılı için yaklaşık olarak (.....) olarak ifade edilmiştir. Buna göre, bakım ve onarım hizmetleri pazarında yer alan diğer teşebbüslerin alternatif temin kaynaklarına hanel gelmeyeceği görülmüştür.
- (33) Açıklanan gerekçelerle franchise anlaşmalarında öngörülen ProPratik ürünleri için rekabet etmeme yükümlülükleri ile ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı değerlendirilmiştir.

- Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

- (34) BRİSA tarafından söz konusu franchise sisteminin kurulmasında sistemin doğası gereği rekabet etmeme yükümlülükleri konulduğu anlaşılmaktadır. Franchise sistemleri işletmelerin pazarlama politikaları olarak belli bir yeknesaklığı, standardizasyonu yakalayarak bu sayede tüketicinin gözünde tutarlı ve güvenilir bir marka imajı

14-16/295-126

oluşturabilmeyi hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşabilmek için de franchise alan firmalar franchise veren firmaların belirlemiş olduğu sözleşme şartlarına uyarak faaliyetlerini yürütürler.

- (35) Açıklanan sebepler çerçevesinde, BRİSA'nın ProPratik ürünleri için franchise alan firmalara getirmiş olduğu rekabet etmeme yükümlülüğünün franchise sisteminin doğası gereği olduğu ve rekabeti gereğinden fazla sınırlamadığı anlaşılmıştır.
- (36) Yukarıda yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesi sonucunda BRİSA ve OtoPratik/ProPratik noktaları arasında imzalanan franchise anlaşmalarında yer alan ProPratik ürünleri için getirilen rekabet etmeme yükümlülüklerinin sözleşme süresi boyunca başka bir deyişle 5 yıl süreyle bireysel muafiyet alabileceği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (37) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- 1- Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve OtoPratik/ProPratik noktaları arasında imzalanacak Franchise Sözleşmelerine; içerdiği rekabet kısıtlamaları nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, ancak sözleşmelerin rekabet etmeme yükümlülükleri haricinde 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceğine,
 - 2- Bununla birlikte bahse konu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartların tamamını karşılaması nedeniyle sözleşme süresince (5 yıl) bireysel muafiyet tanınmasına,
 - 3- Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Karat Güç Sistemleri San. ve Tic. A.Ş. arasında imzalanan Satış ve Pazarlama Sözleşmesi'ne; tek elden sağlama yükümlülüğü içermesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine;
 - 4- Bu sözleşmelerin, süresinin 2 yıl olması ve taraflara sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıklar için bağımsız hakeme veya uzmana gitme hakkı tanınmaması nedeniyle 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden de yararlanamadığına,
 - 5- Bununla birlikte bahse konu sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartların tamamını karşılaması nedeniyle 5 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.